СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 171. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 25. липня, 1925. VOL. XXXIII. No. 171. Jersey City, N. J., Saturday, July 25, 1925. THREE CENTS

Домагання Америки до Китаю за убиттє американського горожанина.

ВАШИНГТОН, Д. К., 23. липня. — Американський державний секретаріят зажадає від китайського (хінського) правительства відшкодовання і покарання винуватих опришків, котрі убили в Манджурії над рікою Сунгарі Американця Моргена Памера і взяли в полон його приятеля дра Гарві Дж. Гаверда.

Ся подія, як тут запевняють, не стоїть у звязку з виступами проти чужинців в Шангаю і Кантоні, і тому американське правительство продовжати-ме свою акцію у справі китайської політики.

Сьогодня був у державному департаменті китайський посол др. Сзе, котрому переказано подію на основі каблеграм американського консуля Самуїла Сокодіна з Харбіна і предложено домагання щодо відшкодовання і покарання винуватців.

ПРОТИ ПІДВИШКИ ПЛАТЕНЬ МАЙНЕРІВ.

ЕТЛЕНТИК, СИТІ, Н. Дж., 23. липня. — На спільній конференції заявили нині представники власників пенсилвенійських копалень представникам майнерів, що вони рішучо відкидують їх домагання про підвишку заробітних платень майнерів.

Представники майнерів відповіли, що се означує, що вибухне страйк дня 1-ого вересня с. р.

ЩЕ ПРО ЕВОЛЮЦІЮ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 23. липня.— В тутешніх судових кругах кажуть, що спірка, яка тут виринула над питанием про навчание теорії еволюції в Дистрикті Коломбії перейде сеї зими перед Конгрес, який тоді мати-ме змогу заявити, чи вважає науку про еволюцію зневажуванием біблії, чи ні.

СВОЯК МЕЙОРА ЗАРОБЛЯЄ ВЕЛИКІ ГРОШІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 23. липня. — Міський контрольор Чарлз Л. Крейґ каже, що фірма Синнотт і Кенті заробляє річно на місті Ню Йорку більше як чверть міліона долярів.

Ся фірма, каже він, виробляє концесії найрозмаїтшого рода, навіть для сих, що візками возять по місті „пінатс". Через сю фірму, заявляє Крейґ, переходять концесії в прилюдних парках міста, на шпиталі, на замітанне снігу, на будову поромів, на підземні зелізниці, школи, автомобілі і т. д.

Від усіх концесій ся фірма одержує своє комісове, яке річно пересягає чверть міліона долярів.

Головним власником сеї фірми є Пол Синнотт, рідний брат Джана Ф. Синнотта, котрий оженився з дочкою мейора Гайлена і є його секретарем.

ТЕЛЕФОН ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 23. липня. — Знавці радіового промислу запевнюють, що до двох літ будуть радіо-телефони між Америкою й Европою.

БУДУЄ ГОТЕЛ У ФЛОРИДІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 23. липня. — Дж. М. Гекшер ще сього літа вибудує в Пам Біч, у Флориді, великий готел. Він нині тут підписав контракт будови. Будова буде коштувати $7,000,000. Готел буде збудований в еспанському стилю і мати-ме 533 кімнати.

Гекшер каже, що Флорида тепер будує річно будинків за $150,000,000. В минулих 6 місяцях в 14 містах Флориди, каже він, видано на будівлі $60,000,000.

ПРОДАВ ДОЧКУ.

ОСТИН, Тексас, 23. липня. — Румунський циган з Даллас продав свою дочку на жінку молодому циганови Петрови Нікелсови з Флинт, Миш., за $2,700.

Та дочка Мини втікла домів, де її арештовано під замітом, що вкрала діямант у батька свого чоловіка.

Про се дізналась губернаторка стейту Тексас, Миріем А. Ферґасон і взяла молоду циганку в опіку.

2,500 ЛИСТІВ ДО ШЕППА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 22. липня. — Міліонер Ліополд Шепп одержав 2,500 листів від ріжних осіб у справі розділу його майна на добродійні цілі.

З того 2,450 хоче особистої допомоги.

Шепп заявив, що роздасть своє майно, а тоді покине бизнес і скінчить місію добродійности.

КОШТИ ПРОЦЕСУ СКОВПСА.

ДЕЙТОН, Теннессі, 23. липня. — Адвокати в процесі Сковпса боронили даром (за адвертайзмент, який їм зробила преса).

На знавців, яких зізнань судля Ролстон не допустив, видано біля $25,000.

Кошти суду виносили $300.

Кромі того повіт Рі, в якому находиться місто Дейтон, видав кільнасот долярів на перерібку судової салі для більшої публики.

Українські Громадяни!

Українським селом завододіла чорна розпука! В смертельній глуші занепадає село, основа нашої нації. Нидіє, марніє, тратить силу та вмирає повільною смертю. День в-день приходять звістки про випадки голодової смерти. В селах вже є голодовий тиф. Старці, матері та діти вються в голодових судорогах.

Де найдуть вони поміч?

Ми заморська іміграція мусимо дати їм поміч!

Коли Ваша громада досі не зложила своєї жертви Вашим обовязком подбати про се, щоби збірку переведено негайно.

За всіми інформаціями пишіть до Обєднання:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ЗАГАЛЬНА І КРІВАВА БІЙКА У ФРАНЦУСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

На засіданню парляменту 23. червня посли билися через цілих десят мінут. До бійки прийшло з того, що комуністичний посол Доріо виступив остро проти правительства, за що біловолосий полковник Пікот вдарив його сильно рукою по лици. По цім почалася загальна бійка, з якої многі посли вийшли з розбитими носами та попідбиваними очима.

Парлямент обговорював справу Марокка. Премієр Пенлеве заявив, що Франція мусить поставити солідний фронт в Марокко. „Колиб ми — казав премієр — почали які небудь переговори з повстанцями, то ю нашу акцію розуміли-б як ослаблення і наше положення булоб тоді ще труднійше. Колиж би ми опустили Марокко, то тоді Африкане виривлиб усіх Французів в Північній Африці — мущин, женщин і дітий."

По цих словах комуністичний посол Доріо крикнув: „Ми комуністи є по стороні Ровсії, а проти вас. Ми є по стороні Марокка. Ми є по стороні кожної нації, що веде революцію проти вашої капіталістичної цівілізації."

Цих слів не міг знести старенький полковник Пікот і заїхав комуністови по лиці так, що той аж заточився. По цім наступила загальна бійка посліє, яку премієрови Ерріотови вдалося припинити і „червоно-кровни", послів успокоїти аж по упливі яких десять мінут.

МАЙНЕРИ В КЕЛҐАРІ ЗАЛОЖИЛИ СВОЮ ЮНІЮ.

Келґарі, Алта. — Тутешні майнери ухвалили великою більшістю голосів відірватися від „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка." При голосованню над відірванням від майнерської юнії в Америці було 684 голоси більшости. Проти відірвання від тої юнії голосувало лише 132 майнери.

МАСОВІ АРЕШТИ В КИЇВІ.

В звязку з розкриттям у Києві таємної друкарні заарештовано 68 осіб, переважно робітників та студентів. Обшуки та досліди переводяться по всій київській окрузі. Друкарня випускала антикомуністичну літературу та неперіодичну газету: „Вістник Київського робітника та селянина."

УТОПИВСЯ 19-ЛІТНИЙ ХЛОПЕЦЬ.

У неділю, 21-го червня, пополудні, утопився в ріці Ред, недалеко моста Луїс, 19-літний хлопець і до того добрий пливак, Алєксандер Калянський, замешкалий при Мелборн евню у Виннипеґу. Він купався разом з 4 своїми товаришами, у віддаленню яких сто ярдів від моста. Несподівано підвала його сильна струя ріки і понесла в долину ріки. Його товариші купелі зпочатку не припускали, що его життє є загрожене, лише кричали до нього, щоби старався приближитись до берега, трошечки дальше, в долішній часті ріки. Кілька хвилин пізнійше Калянський почав просити о поміч і оден з його товаришів, назвиском Бриттон, підплив до берега і перебігши кілька ярдів берегом, кинувся знов до води і почав плисти до місця, де Калянський почав уже топитись, однак, коли наблизився до цього місця, Калянський зник вже з поверхні води. Гром. Корніш, головний механік у Свифт Кенедієн Ко. що находився на березі, почувши крик Калянського, всів до газолінового човна і пустився на поміч потопаючому, коли однак прибув до місця, де перед хвилею видко ще було потопаючого, зник він уже з поверхні води. Повідомлена про всьо поліція, почала при помочі ґаків пошукувати за тілом Калянського, однак безуспішно, аж допераа у минулу неділю виплило воно само на поверхню води і зістало доставлене до дому його родичів.

ВРОДИТЬ 350 МІЛІОНІВ БУШЛІВ ПШЕНИЦІ.

Оттава. — Домініяльне статистичне бюро обчислило, що цього року вродиться в Канаді 350 міліонів бушлів пшениці. Ліпшого урожаю сподіються з причини частих дощів в місяці червні, помимо зменшення засівної площі. Засівна площа під озимою пшеницею виносила у 1924 р. 133,288,400, а цього року 133,223,700 акрів.

ПІШЛА ДО ВЯЗНИЦІ ЗА КРАДІЖ СУКНІ.

Анастазія Кліпець, замешкала у північнім Вінніпеґу, зісталa засуджена у поліційнім суді на місяць арешту за крадіж сукні, у склепі Т. Ітона. Вона, як виявилося, мала вже раз ставати перед судом, як обжалована о подібну провину.

ДОЛЯ ТИХ, ЩО ПОВЕРТАЮТЬСЯ НА ВЕЛИКУ УКРАЇНУ.

В нашому „Бюлетені (Украйнтаґ) число 5, в розмові зпартізаном, під наголовком: „Що діється на Україні," між иншим було надруковано таке: „Українців большевики карають смертю. Часом зараз-же після повороту, але в більшости — згодом. Раніще карали офіційно, уладжуючи часом показні судові справи, в останній час розправляються неофіційно."

Підтвердження цих слів довелося чекати не довго.

В початку 1923-го року з Румунії до-дому на Катеринославщину повернувся Іван Говоруха. Жив він в дома майже повних 13 місяців, звичайно, не ховаючися цілком офіційно і на виду у місцевої влади. Тепер уже 10 місяців сидить під арештом без жадного суду.

Чому-ж вони Говоруху, який навіть не брав участи у партизанській війні, не посадили під московський замок зразу.

Та тому, що коли-би вони це зробили раніш, то другим не було-би спокуси повертатися з чужини, але з волі, хоч і на батьківщину, але в неволю.

А так найшлося ще де-кілька охочих. А їм тільки це й треба.

НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН В ОДЕСЬКІЙ ОКРУЗІ.

„Газета „Новыя Руссkія Вѣсти" повідомляє:

„Першотравневий повіт Одеської округи оголошено в стані облоги. Причина — безперервні селянські заворушення

На чолі повітового Виконкому поставлено „тройку" з представників: Одеського Губкому, Г. П. У. та військового командування.

Без дозволу волосних уповноважених, призначених „тройкою", вільне пересування в повіті заборонено."

СПРАВА ПРО КИЇВСЬКИЙ АРСЕНАЛ.

Військовим трибуналом Київської Округи засуджено до розстрілу де-кількох бувших військово обовязаних, що служили в київському арсеналі й ніби-то допомагали (ще не розкритій) контр-революційній організації з робочих отримати з арсеналу кулемети та 300 рушниць військового зразку, разом з патронами.

Оружні перепалки на советсько-польській риській границі.

ВАРШАВА, 23. липня. — Сьогодня прийшла відомість з польсько-советської границі про нову граничну сутичку.

Польське звідомлення про сю сутичку говорить так:

Російський советський офіцир приблизився до польської граничної патрулі і став жовнірів переконувати, що вони повинні бути большевиками. Вони мовчали, не обзиваючись ані словом. Се він приняв за їх згоду з ним і перейшов границю. Ледви він переступив граничну лінію, польські жовніри вмірили в нього рушниці й убили його на місці.

Міжтим російські советські жовніри занепокоїлись, що сталося з їх офіцирoм і цілий відділ перейшов границю, щоб його шукати. Там станула проти російських жовнірів також польська патруля і зачалась перестрілка з обох сторін. Поляків було меньше і вони втікли на захід, а тимчасом російські жовніри узяли тіло свого офіцира і вернулись домів.

Такі граничні сутички на советсько-польській границі повторюються в останньому часі раз по разу.

Ізза тих сутичок вже польське правительство висилало протести до Москви, а советське до Варшави.

Покищо сі перепалки вважають малими, але вони можуть розгорітись у великі. Колись покажеться, котра сторона зізвала другу, а се буде та, котра тепер думає, що вже готова до війни.

ФРАНЦІЯ ОБІЦЮЄ И АНГЛІЇ ПЛАТИТИ ДОВГИ.

ЛОНДОН, 23. липня. — Французьке правительство пришле сюди на другий тиждень трох фінансових знавців для переговорів з англійським правительством у справі сплати довгів, які Франція винна Англії з часу світової війни.

Франція винна Англії три міліярди долярів і Англія не сподівається скоро їх дістати, але була-б рада, колиб Франція бодай зачала платити процент, бо досі Англія сама мусить за неї ті проценти оплачувати.

МИРОВІ УМОВИ КРІМА.

ЛОНДОН, 23. липня. — Провідник Ріфів в Мароку Абд-ел-Крім заявив, що годиться заключити мир з Еспанією і Францією на таких умовах:

1. — Франція й Еспанія признає державу Ріфів під зверхною властю мароканського султана. Абд-ел-Крім має одержати титул еміра.
2. — Державу Ріфів має творити їх етнографічна територія.
3. — Еспанія може задержати умовлену частинку Марока.
4. — Ріфи мають мати постійну армію.
5. — Ліґа Народів теж признає державу Ріфів.

3,000,000 ЧУЖИНЦІВ У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ, 23. липня. — Французьке правительство подає, що тепер у Франції є 3,000,000 чужинців. Їх воно віддає під поліційний надзір і зведить їм реґіструватись.

„ЗДРАДА СОЮШНІКУФ".

ВІДЕНЬ, 23. липня. — З Варшави повідомляють, що Поляки підняли великий крик проти пляну німецько-французького договору про „забезпечення" границь.

Поляки кажуть, що колиб Франція підписала сей договір, то се була-б „здрада союшнікуф", бо Франція тимсамим оставила-б Німеччині вільну руку забрати від Польщі шийку до Данціґа і Шлеск, а від Чехословаччини німецькі землі.

ДОЧКА ЦАРЯ?

БЕРЛІН, 21. липня. — З тутешніх російських кругів вийшла вістка, що тут живе дочка царя Миколи Анастазія, котра як кажуть, спаслась утечею підчас вимордовання царської родини 17-ого липня, 1918 року, в Екатерінбургу.

ПШЕНИЦЯ ЗАРОДИЛА І В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 23. липня.— Румунське міністерство хліборобства оголошує, що воно сподівається сих жнив надвишки пшениці, яку Румунія зможе вивезти заграницю. Надвишка, каже міністерство, винесе 600,000 тон.

Правительство згодилося теж зменьшити вивозове мито на пшеницю, з уваги, що пшениця закордоном дешева і друга пшениця виперла би румунську із заграничного торгу.

ЯК В ПОЛЬЩІ.

АТЕНИ, столиця Греції, 21. липня. — З Туреччини повідомляють, що місцева турецька влада в місті Брусі над морем Мармора видала наказ, яким заборонила говорити в місті іншими мовами крім турецької.

В наказі сказано, що турецька мова урядова і тому нею мусять говорити всі турецькі горожани.

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ РІФІВ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 22. липня. — З Марока повідомляють, що париські звідомлення про успіхи Французів у боях з Ріфами занадто рожеві. Надії становище Ріфів сильне, бо усе населення стало по боці Абд-ел-Кріма. Рух бунту шириться в цілому Мароку, що остає під французькою військовою контролею.

Одначе мимо того, як повідомляють з Фезу, столиці Марока, Абд-ел-Крім готовий замиритися з Францією коли вона признає незалежність краю Ріфів.

ЗРІСТ ЖИТТЄВИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ.

Асекураційні компанії в Злучених Державах обчислюють, що за першу половину сього року вони обезпечили більше людий анїж в двох роках 1914 і 1915 разом.

Се показує незвичайний зріст обезпечених людий в Америці.

Відки се походить?

З ощадности. Люди побачили по війні вартість гроша, коли були безробітні крізи, і коли Европа попала в лихоліття ізза браку грошевого капіталу, та коли навіть большевики, котрі вигрожувались, що знищать капітал, стали благати капіталістів о грошевий капітал, щоб рушитись із застою, а радше упадку промислового і торговельного.

Пізнавши вартість гроша, зачали Американці щораз більше носити його до банку, а також до життєвих асекураційних компаній.

Велика частина народу Злучених Держав тепер обезпечена на життє. Величезні суми гроша вона вже сплатила і платить далі та ще буде платити.

Тимсамим ті міліони бизнесменів, робітників, фармерів, офісових клерків і професіоналів уже грошево звязані з великими установами в Америці, що остають під контролею та охороною стейтових і федеральних влад. Вони звязали грошево свою будучність і будучність своїх дітий. Для сеї мети віддають значну частину свого заробітку і свого життя.

Через ті асекураційні установи сей край і нарід винен многим міліонам людий міліярди долярів, які вони вжиють на купно землі, будинків, бизнесів та на розвиток їх і на розвиток і поступ цілого краю і нації.

Таким робом сі многі міліони громадян Злучених Держав стали вже малими капіталістами. Вони стали співвласниками капіталу Злучених Держав. Кождий у якійсь меньшій чи більшій мірці. І тому вони заінтересовані в цілому капіталі краю. І тому теж вони готові його боронити яко свого власного.

І тому теж в Америці комунізм і соціялізм не має доступу бо тут капіталістів міліони.

ПОВІНЬ В ГАЛИЧИНІ.

Д. Теодор Дідоха з Ню Йорку одержав такий лист від батьків із Струтина Нижного, повіт Долина, в Галичині:

Струтин Нижний, 1-ого липня, 1925.

Найдорозші мої Діточки: —

Доношу Вам дуже сумну вість, що дня 27-ого червня с. р. був у нас потоп, бо вода заляла від гори аж по горби. Такої повені ніхто не памятає і ніколи не було. Цілим селом ішла вода; все знищила; лишила лише намул. Худоба реве з голоду; люди в розпукі; грозить голодова смерть.

В мене забрала повінь 3 великі фіри конюшини, уже зробленої з островками. Жито, пшеницю, капусту, бураки, все понищила, лиш намул та камінне полишила. Торік град вибив, а сього року повінь знищила.

Мости так греблеві як зелізничі позабирала вода. Під монастирем війско положило міст до переходу. В Струтині Вижнім, в Спасі міст забрала вода.

От в Галичині вічна погибіль. Зелізниці не курсують; нічого не мож дістати; мука вдвоє подорожіла і то уже не мож дістати.

Але я всего не описую, бо Ви про се довідаетеся з часописий.

Ваші родичі Юрій і Анна Дідоха.

* *

До сього листу д. Г. Дідоха від себе додає:

Таку сумну відомість одержав низше підписаний від свого батька із Струтина Нижного, повіт Долина. З нього ясно видно, яка доля чекає наших братів у старому краю. Нема найменьшого сумніву, що много з них найбіднійших заплатить голодовою смертю, бо хто-ж їх поратує як тепер вони всі бідні, бо повінь не вибирала, але нищила все, що попало.

А як біль стискає серце, коли приходиться нераз чути таки від самих наших, як проситься їх о милостиню на голодних в краю, що вони нічого не дадуть, і ще подають до того нераз дурні та безпідставні причини! Схаменімся, Браття, та не відмовмо жертв на сю ціль! Не даймо пропасти в нужді живому народови, бо до сього маємо святий обовязок!

Теодор Дідоха.

* *

З краю ще не маємо богато відомостий про розміри повені в Галичині сперед 4 тижнів.

Тільки осьщо пише про се перемиська ґазета Український Голос:

Страшна повінь навістила наш нещасний край. Всі ріки і потоки виступили з берегів і залляли сотки сіл. Люди з дітьми, з худобою і урятованим статком караються на слоті під голим небом. Всі деревляні а також деякі зелізничі мости позривані. Третина засівів замулена, знищена. Сіно поплило з водою. Ріки несуть на своїх филях хати, дерево, худобу і инший людський доробок. Надії на сякі-такі жнива розвіяні. Голод буде далі шаліти.

Ріка Сян виступила з берегів в Перемишлі і околиці. Надбережні села під водою. Особливо потерпіли села Острів і Вовче. В місті вода залляла побережні будівлі, (Сирітський захист і Робітничий Дім у воді). Електровню теж залляла вода і місто не має світла.

* * *

Очевидна річ, що розміри страт нашого краю великі; що лихоліття буде страшне і голоднеча небувала.

Американські і канадійські Українці сим разом ПОВИННІ СЕРІОЗНІЙШЕ ПОДУМАТИ НАД РАТУНКОМ БРАТІВ І СЕСТЕР ВІД МАСОВОЇ ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ.

Кождий з Українців і Українок в Америці повинен зложити лепту на поратунок загибаючим братам і сестрам. Але се буде невистарчаюче. Длятого слід Українцям подбати о ДЕНЬ ДЛЯ ГОЛОДНИХ (теґ-дей) в кождому місті і в кождій громаді в Злучених Державах і в Канаді, де живуть Українці.

Тільки сим робом можна дати видатнійшу поміч нашим загибаючим селам у рідному краю.

В БАНДИТСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

НАГЛИЙ ВНЕСОК

посла М. Чучмая і тов. з Українського Клюбу в справі замордовання українського селянина Федора Хоецького державною польською поліцією й вивядовцями постерунку Ковин, дубенського повіту, на Волині.

Дня 14. квітня 1925 р. в м. Козині відбувався ярмарок. В цей день коло 5 години попол. з ярмарку повертали до дому українські селяне села Пусто-Івання, а саме: Гусарук Ілія Максимович, Гусарук Ілія Михайлович, Рябуш Константин, Гусарик Максим, Гусарик Роман і селяне з с. Янівки, а саме: Шалак Іван, Шалак Павло, Станиславчук Ілія, Мацюк Василь і Хоецький Федір.

Коло 5½ години попол. по дорозі коло села Тарнавки вище названих селян дігнав візком мешк. с. Пусто-Івання, корчмар Поляк, охотник війска польського, Лентик Міхал. Випереджуючи ідучих, Лентик став дуже бити батогом свою клячу, на що один з селян Мацюк Василь звернув увагу; у відповідь на це почав Лентик бити батогом Мацюка, який від побоїв став втікати. В тій хвили Лентик виняв револьвер і кілька разів вистрілив до Мацюка, і важко поранив його. При цій події були свідками: солтис села Янівки Іван Салійчук, з цьогож села Стрихочук Павло, із села Пусто-Івання: Перенятко Антін і Бюмен, товариші Мацюка. Важко раненого Василя Мацюка відвезено до шпиталю у Львові, де він тепер лічиться.

Корчмар Лентик, бажаючи закрити свій злочин, негайно вдався до постерунку поліції в Козині, де представив цю подію, як бандитський напад на нього. Дня 18. квітня ц. р. комендант козинського постерунку Максимович, покликав на постерунок селян села Пусто-Івання, свідків вище описаної події, а саме: Гусарука Ілію Максимовича, Гусарука Ілію Михайловича, Рябуша Константина, Гусарука Максима, Гусарука Романа й селянина села Янівки Федора Хоецького. На постерунку поліціянти Вільковский, Щіньский, Захаришин і кілька вивядовців під командою команданта постерунку Максимовича, стали страшно катувати арештованих, щоби вони зізнали, що Мацюк Василь, ранений корчмарем Лентиком, зробив на нього бандитський напад. Арештованих бито з початку палками і ґумовими нагайками, пізнійше товкли їх головами о стіну, кололи баґнетами і шаблями, чим нанесли їм глибокі рани на тілі. Коли таке катовання не допровадило до бажаного результату, застосовано инший спосіб катування, а саме: арештованих замкнули до темної кімнати і викликали для слідства по одному; перший був викликаний Хоецький Федор, котрого катовано до того ступня, що мясо відставоло від костей. Після цієї інквізиції Хоецького випустили, при чому наказали йому, щоб він сказав своїм товаришам, щоб вони призвали Мацюка бандитом, і як того не зробить, то буде забитий на місці. По черзі викликали решту арештованих і мучили їх поединчо. Хоецького Федора в непритомному стані відвезено до дому до села Янівки, де він в тяжких муках від поліційного морду умер.

Опікун замордованого Хоецького Федора, мешк. села Янівки, Роман Хоецький негайно завідомив про це повітову команду поліції в Дубні. Повітова команда вислала до села Янівки, на місце страшної події, комісаря слідчої експозитури, котрий списав якийсь протокол, при чому до нього не вніс зізнань свідків цеї події, а ще настрахав свідків, що вони будуть арештовані. Прагнучи скрити сліди поліційного морду, комісар слідчої експозитури при повітовій команді в Дубні самостійно запросив до села Янівки приватну фельдшерку Баржицьку, нібито для секції трупа Хоецького, а потім приказав негайно поховати замордованого Хоецького Федора. Не уважаючи на протест селян села Янівки, що труп нагло вмерлого не може бути похований без дозволу судової влади, комісар доконав свого наміру і трупа поховано. Але за 2 тижні на категоричне жаданне селян села Янівки, приїхав судовий слідчий з радивилівського району з лікарем і перевели ексгумацію і секцію трупа Хоецького. При цій ексгумації і секції лікар ствердив смертельні рани на тілі Хоецького. Командант Максимович став твердити, що Хоецький Федір був умово ненормальний, але при докладнім досліді мозку замордованого, лікар ствердив, що замордований Хоецький Федір був умово абсолютно нормальний. На цьому каригідна діяльність команданта постерунку державної поліції в Козині, Максимовича, не закінчилась. Бажаючи осягнути свою ціль — закрити сліди свого злочину і своїх товаришів, він другий раз самовільно арештував свідків вище назначеної події, а саме: Гусарука Ілію Макеимовича, Рябуша Константина, Гусарука Максима, Гусарука Романа і відправив їх закованих в кайдани до Дубна, де їх посаджено в вязниці, а за пару днів випущено, як безпідставно арештованих.

На такий злочин команданта Максимовича, поліціянтів і шпигунів козинського постерунку, місцева влада, як наприклад старовство в Дубні, абсолютно не реаґує і ці злочинці до цього часу гуляють на волі. Нижче підписані вносять: Високий Сойм зволить ухвалити: Взивається уряд, а зокрема Міністерство внутрішних справ і справедливости до делеґовання до с. Янівки, дубенського повіту, на Волині, спеціяльної слідчої комісії, в склад якої увійшлиб і посли з Українського Клюбу, для переведення на місці слідства цеї траґічної справи.

З ТУХОЛІ.

Лети моя думо в вечірню годину,
Далеко, далеко відсіль.
Лети моя думо у тую хатину,
Що слухає казки топіль.
У хатці жила там дівчина кохана,
А може живе?!... — Поклонись!
І скажеш їй слово болюче, як рана,
Що я вже не той, що колись.
Що гасне міг погляд і тихне мій голос
І скиби зорали чоло.
Що з волі й неволі посивів мій волос,
Що терня у серце вросло.
І скажеш їй думо, хай душу роздружить,
А серцеві скаже: „Корись!"
Хай дармо не бється, хай марно не тужить,
Бо я вже не той, що колись.

Р. Купчинський.

Т. Шевченко.

А НИНІ.

Покрив еси знову
Сромотою свої люде,
І вороги нові
Розкрадають, як овець, нас
І жеруть... Без плати
І без ціни оддав еси
Ворогам проклятим,
Покинув нас на сміх людям,
В наругу сусідам;
Покинув нас, яко в притчу
Нерозумним людям.
І всякий день перед нами
Стид наш перед нами.

(Псалом 43.)

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1926.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до калєндаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1926 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 31. липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покрытте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Вс. письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Відкриття Українського Клюбу в Букарешті.

В неділю 14-го червня в салі „Трансільванія", відбулося зібрання української Кольонії в звязку з відкриттям Українського Клюбу в Букарешті.

Вступне слово виголосив Заступник Голови Громадсько-Допомогового Комітету В. ТРЕПКЕ.

Особливу увагу в своїй промові В. Трепке звернув на мову, яка є головною ознакою окремішности нації та її культури. Ми, підкреслив промовець, багато завинили перед своєю рідною мовою. На цю справу ми в своїй культурній діяльности мусимо звернути особливо пильну увагу. Сімволізуючи пошану до рідної мови та національного мистецтва, ми до відкриття клюбу призначили літературний реферат про творчість нашого славного поета ОЛЕСЯ.

Закінчив промову В. Трепке загальною характеристикою творчости Олеся.

Реферат виголосив ДМИТРО ГЕРОДОТ.

Приступаючи до реферату, референт зауважує, що його завданням не є дати вичерпуючу характеристику мельодійної творчости Олеся.

Моє завдання, каже Дмитро Геродот, більш скромне, а саме: дати схематичну характеристику й підкреслити найбільш характерне в творчости Олеся.

Олесь в першу чергу лірик. Лірика — це його стихія.

Вона вимагає чеканної думки, образности й палкого почуття.

Тільки така лірика може зворушити, запалювати й давати справжню духовну насолоду.

І тут саме Олесь досягає високого майстерства.

В короткому віршові він уміє сказати те, чого прозою не скажеш і на цілій сторінці.

Короткий вірш — одна з характерних рис в творчости Олеся.

Характерною рисою його поезій є також їх елеґійність, пересякнутість нотками туги, а часом навіть і розпуки.

Але в кожному з них відчувається приваблююча щирість почуття, інтимна ніжність краси та пестощів.

Як чутливий поет-лірик Олесь глибоко закоханий в незрівняну красу природи України. Він відчуває кожний її прояв і вміє ці почуття передати в яскравій та музичній формі вірша.

Природа — це та канва, на якій Олесь майстерно компонує барвисті везерунки самих ніжних, самих зворушуючих переживань.

Ілюструє свою думку референт віршом Олеся: „Пташко будь рада теплу і весні...."

Лірика Олеся, каже Дмитро Геродот далі, хоч і пересякнута тугою по кращій долі для своєї Батьківщини, для свого народу, але все-ж таки в своїй творчости він не є безнадійним песимістом.

Він глибоко вірить у відродження України і розважливо, але переконуюче каже в своєму збірникові „Чужиною":

„Дивлюсь на пройдену дорогу,
І гнів, і жаль мене пече...
Але у нашу перемогу
Усе-ж я вірю гаряче...
Як завтра день утледять люде,
Як зійде сонце золоте,
Так Україна жити буде,
Так наша мрія процвіте"...

Ця віра поета не безпідставна. Вона базується на глибокій вірі в народню самовідданність, на здібности до самопожертви, на призирстві до смерти.

Не дарма-ж поет каже:

„Ми не підем з крівавого бою:
Наше військо сміється бючись,
Наше військо в боях бенкетує
І в боях уміра, сміючись..."

Будучи поетом ліриком, Олесь, в той-же час, як самий чутливий барометр, відбиває в своїй творчости всі муки й переживання Українського Народу-Велетня, що хресними муками тяжкої боротьби йде до своєї національної волі та до державної незалежности.

Він то опускається в глухі безодні тяжкого розпачу, то знову палає рішучим гнівом, то журно зітхає над своїм безсиллям, то кидає блискавками громовиць, то стогне сумуючи, то знову бадьоро, безжурно всміхаючись, кличе до боротьби.

Творчість Олеся можна-би назвати лiричною мозаікою.

В цьому і сила та краса.

А музична будова вірша надає їй ту особливу мельодійність, яка характеризує собою музичну вдачу Української Нації.

Закінчує свій стислий реферат Дмитро Геродот такими словами Олеся:

„Як вулькан стоїш ти, згаслий,
Але чую я,
Що в душі твоїй прекрасній
Море ще огня...
Вірю я, що оборонить
Сам себе мій край...
О, мій велетню-Самсоне,
Пута розривай"...

Після цього зібрання приступило до обговорення статуту Клюбу.

Після обміну думок постановлено назву „клюб" замінити назвою: „Українське Товариство Просвіта в Букарешті."

В неділю 21-го червня, в тій-же салі відбулися вибори Управи Товариства, в яку війшли: Д-р. Д. Маєр-Михальський, М. Пилипенко, М. Гетьман, К. Антошко та п. Лукач. Ревізорами обрано: п.п. Онищука та Виноградника.

В найблищу неділю, то пак 28-го червня Товариство улаштувало спільну загородню прогульку до Нового Букарешту.

НЕ ВДАЛАСЯ ШТУКА.

Справляв богатий Поляк в Лондоні весілле свойому синови. На хвилю перед вінчаннем він пішов до другої кімнати, скинув з себе дороге одінне, вбрався в подерте лахміттє і пішов перед костел, де син з костела гостий просив милостині. Його однак пізнали й брав шлюб та від виходячих поліція його арештувала.

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ В ЗБАРАЖІ.

До львівського Діла пишуть із Збаража:

В суботу, дня 13. червня ц. р. відсвяткувала Збаражчина велике національне свято. На площі, дарованій знаним нашому громадянству фундатором бл. п. Іваном Телевяком, селянином з Красносілець, відбулося того дня посвячення угольного каменя під будову великого двоповерхового „Українського Дому” в Збаражі, якого плян зладив інж. архітект п. Віктор Трач зі Львова, а будову веде місцевий будівничий, член Т-ва „Український Дім” в Збаражі, а заразом член будівельного Комітету п. Іван Грегоринський в спілці з Д. Левковичем і Ф. Явним.

Хоч з технічних перешкод свято було заповіджене в повіті тільки на кілька днів наперед, вже від раннього ранку почали напливати на площу товпи народу з цілого повіту. Селянські юнаки в козацьких одностроях з Терпилівки, Козяр, Чагарів, Лубянок висших і низших на осідланих, в квіти і національні ленти прибраних конях, а дівчата-селянки в національних строях з китицями квіток, вінками і лентами у національних колірах. Ціла площа потапала в зелені і квітах, прибрана заходами п. Михайла Шпиці разом з пп. Переверніцькими, М. Ґреґоринською і другими.

Около 1. год. в полудне прийшли на площу процесії з обох місцевих і восьми замісцевих церков з хоругвами і 16-ти священиками на чолі. Цілу площу „Українського Дому” і доколичну заняла понад десятитисячна товпа народу.

Над викопаними фундаментами пишався великий портрет фундаторів бл. п. Івана Телевяка і його жінки Варвари прибраний у квіти та вінки з національними гербами, виробленими з квітів і лент. Кінні бандерії в числі понад 300 коней, під проводом п. Володимира Паляниці з Терпилівки та п. Н. Левчука з Козяр і п. Івана Демчука з Лубянок низших замкнули довкруги площу кінним кордоном та берегли порядку і віддавали „Українському Домові” честь по стародавньому козацькому звичаю.

Обряду посвячення доконав старенький декан, Впр. о. Олексій Заячківський, який хоч з причини недуги вже від року не опускає мешкання, та на те свято явився як один із перших членів основателів Т-ва „Український Дім” в Збаражі, і старечим голосом відправив богослуження в асисті 16 священиків з міста і повіту та власноручно вмурував угольний камінь написану на перґаміні пропамятну грамоту.

О. Лев Юрчинський парох з Добромірки виголосив принагідну гарно обдуману промову а голова Т-ва подав короткими словами історію завязання Т-ва „Українсь[illegible]” в Збаражі, найважнійші постанови статута і підчеркнув, **що тільки завдяки щедрим жертвам селян і робітників Збаражчини пробуваючих на заробітках в Америці міг Виділ Т-ва приступити цього року до будови власного дому.** Відтак наступили численні привіти від читалень „Просвіти” і кооператив з повіту, а члени Т-ва і делеґати від инших українських установ: п. Іван Ткачук з Красносілець, Гринько Таращук з Черниховець, Лука Іщук з Добромірки, Іван Славута з Лубянок висших, Ілько Заяць з Добромірки, Павло Гевко зі Збаража, Степан Береза зі Стриївки, Осип Береза з Пригородка-Збараж та многі инші, складаючи привіти від своїх товариств, виголосили кождий зокрема гарні промови, в яких піднесли жертволюбивість наших Американців та загрівали наше селянство і міщан до попирання будови жертвами в грошах і працею при будові.

На закінчення свята відспівав місцевий міщанський хор під батутою п. Волощакевича молитву „Боже Великий Єдиний” і народ опустив площу в піднесенім настрою.

По закінченню свята відбув Виділ Т-ва з членами з повіту анкету-нараду, на якій селяне рішили не оглядаючися на тяжкий переднівок і недостачу паші для коней, безплатно звозити матеріял на будову дому.

Вечером тогож дня відбулася в салі п. Петра Гаврилюка „Святочна Академія” в честь великих Каменярів-Будівничих культури українського народу М. Драгоманова і І. Франка, на якій побіч численних деклямацій, виголошуваних місцевою молодю і трьох святочних промов, селянський мішаний хор з Добромірки під батутою п. Гевуся вдачно відспівав 6 народних пісень і композицій.

Від цього свята остав у всіх учасників прегарний настрій а тутешне громадянство з радістю переконалося, що воєнне лихоліття Збаражчан зовсім не зломило, що народ тут живий і охочий до праці, та, що праця давніх орґанізаторів повіту Яцька Остапчука, бл. п. Андрія Шміґельського і бл. п. д-ра Володимира Білинського марно тут не пропала.

Годиться зазначити, що не зважаючи на важкий переднівок і недостачу паші, доокомичне селянство радо і безплатно звозить матеріяли на будову дому, по поганих карколомних дорогах — а також на жертви в грошах не скупе тутешне громадянство.

З нагоди свята вплинуло до каси Т-ва всього біля 700 золотих, зібраних тутешніми панночками під проводом Влодзі Голінатівної і Наталії Бохенської, а понадто вплатили до каси Т-ва щедрі жертви члени: Вп. Меценас і перший голова Т-ва Стефан Бохенський зі Збаража зложив 100 зол., Василь Добротвар зі Збаража 20 долярів. Лука Іщук з Добромірки 5 долярів, Петро Гаврилюк зі Збаража 20 долярів, а не згадую вже про численні дрібнійші жертви.

Одначе взяти на увагу кошти будови великого двоповерхового будинку 50 метрів довжини, то всі дотеперішні грошеві впливи є каплею в морі. Та треба надіятися, що члени, які вложили на Виділ обовязок за всяку ціну розпочати в біжучому році будову власного дому, не допустять до того, щоби вложені вже в будову праця і гроші марно пропали та своїми жертвами підіпруть будову.

Накінець зазначу, що статут Т-ва, якого співавтором і головним редактором був др. Ст. Бохенський, є взорований на статутах Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові і УПТ, так що Т-во „Український Дім” має дуже широке поле культурно-освітної діяльности.

ПРОПАДАЄ НАПОЛЕОНІВ ОСТРОВ.

Між Рошфор-ом і Роян у гирла ріки Шарет лежить острівець Екс (Aix). В 1815. році після бою під Ватерльо прибув Наполеон до Рошфор, щоби ждати на дві фреґати, які мав йому прислати Фуше. Фреґати ці мали Наполеона перевезти до Зєдинених Держав. Коли ніодна з тих фреґат не прибула, перенісся 12. червня на острівець Екс. Хата, в якій Наполеон переночував, стоїть ще й нині. Коли довідався, що Людвик XVIII. постановив видати його Анґлії, Наполеон випередив його і сам прибув на анґлійський корабель „Белєрофон.” Тепер той остров усе меншає і, як повідомляє „Матен” за кілька літ не буде його зовсім. На острівці живе ще всього 104 чоловік, а школа числить лише одинацять учеників.

СКАРБИ „КОРОЛЯ МАДАҐАСКАРУ.”

Італійська родина Бонеті, котра могла би доказати, що походить від Бонетія, прозваного „королем Мадаґаскару”, здобуде великий маєток. В одному анґлійському банкові зложена є величезна сума грошей короля острова Мадаґаскара, який жив у XVIII. столітті. Якийсь Італієць наймення Бонеті вбив свого брата й утік до Африки. Тут займався морським розбишацтвом (піратством), мав численні авантюрничі пригоди, а як доробився виликого маєтку, проголосив себе королем Мадаґаскара. Він нібито мав оставити завіщання, що треба зробити з його величезним майном, одначе це завіщання пропало, коли Французи зайняли остров. Анґлійський банк, у якому зложені гроші, оповістив, що виплатить їх Бонетієвим потомкам, коли докажуть, що походять із його родини.

СМЕРТНИЙ ЗАСУД В ОДЕСІ.

Одеським Губсудом засуджено до розстрілу за „економічний шпіонаж та інформування закордонних капіталістів”, що мали до революції промислові підприємства в Одесі та в Одеській Окрузі, — Б. С. Соловейчика, родича ґуберніяльного прокурора при гетьмані. Правозаступники подали апеляцію у Верховний Суд України. Притягнений до відподальности разом з Соловейчиком непман Поляк — оправданий.

ХИТРІСТЬ ЛИСА.

Лис є не тільки хитрим, але й добрим мімiком. Він може бечати як вівця, мявкати як кіт та квичати як свиня. Це уможливлює йому дістати таку добич, яка навинеться на очи.

Захарій Топелій.

ПІКУ МАТТІ.

—о—

Під лісом стоїть хатина. Віконце таке малесеньке, що білява головка, яка часом крізь нього визирає, здається закриває його. Колись був тут цеглянний комин, стіни були червоно помальовані. Гарний пліт окружав хатину і зелений загін картоплі. А тепер виглядає вона бідненько, дуже бідно. Дим іде крізь отвір у торфовій крівлі, а пліт давно завалився. То тому, що тут живе вбогий, сліпий вояк і його таксамо стара жінка. Вони не в силі ні працювати, ані побудуватися. Померли би з голоду, колиб старий не робив сітей, а стара мітли, а громада як би не давала їм річно три діжки збіжа. Чотири-пять років тому виглядало тут краще. Тоді у цій хаті крім старих жило молоде, поворотне подружжа, їх син і невістка. Вони працювали пильно, то й добро було у хаті. Аж нечайно скоїлось нещастя. Бо одного дня приключилося, що велике церковне човно, яке возило всіх людий зі села до церкви, посеред моря перевернув вітер. Тоді згинув молодий чоловік у филях, його жінка й багато инших людий. Обоє старі того дня осталися були дома. Старий тому, що був сліпий а старенька, щоби доглядати немовлятко. Колиж потім неслися звуки дзвонів, що дзвонили на службу божу, то це рівночасно були похоронні дзвони за потонувших. Їх так скоро покликав Господь на вічну службу божу, у небі.

І осталися обоє старенькі самі в хатині, самі-саміські з своїм смутком, своїм убожеством і своїм маленьким унуком. Бо одинокий потомок, якого оставили їм ці їх улюблені, що випередили їх — то був маленький хлопчик. Звався Матті. А що хлопчик був такий маленький, то його звичайно називали Піку Матті. Хто не розуміє по фінляндськи, хай відгадає, що се означає. Був він округлеський, пузатий наче достигле яблоко, мав милі, ясні оченята а волосся таке жовте як золото. То було одиноке золото, яке Піку Матті мав у цьому світі. Його кругле личко заповняло вікно хатини, коли чути було на вулиці щось цікавого. Якщо ти коли переїздив тамтуди, певно бачив його. Може переїздитимеш у темний і хмарний осінний вечір. То тоді побачиш, як тремтить огонь у ватрі у вбогій хатині. Сліпий сидить там і плете сіти, старенька жінка читає з біблії про нещасних сліпців, які живуть у темному краю, а побачать ясне світло: світло Ісуса Христа, який отвирає очи сліпим. А Піку Матті сидить у куті при світлі вогню з кіткою на колінах. Слухає так набожно, начеб розумів, що читає бабуся. Та вкінці так солодко западає сон на його очи, його округлі, румяні щічки опадають помало на груди бабусі.

Колиж переходитимеш тою дорогою у зелений літний день, то побачиш, що коло хатини є ворота. Мусиш добре пождати, чи не вийде хто відчинити тобі. Та пожди лише, то не довго треба ждати аж прийде сюди Піку Матті. Ось побачиш його у дверях хати, біжить як може найскорше, щоби прийти на час, а його довге жовте волосся має у вітрі. Тепер він уже при воротах. Як маєш який гріш, то кинь йому, він жде цього. Найрадше блискучий новенький ґріш, бо такі надівсе любить він. Вартости грошей не знає, ясні мідяки таксамо радують його, як і дукат. Та прошу тебе, вважай, не кинь гроша на дорогу, заки ще коні й віз не переїхали через браму. Піку Матті не думає дальше поза свій ніс. Як побачить, що на дорозі вилискується гріш, кидається як довгий і пустить ворота коням на носи. Не свари за це на нього. Як ти був малий ти не був ні троха розумнійший. Піку Матті їв звичайно черствий хліб і вуджену рибу, але часом бувала картопля й квасне молоко. То був пир. На цьому зростав він і з кождим роком ставав округлійшим. Читати вмів лише молитви і десять заповідей. Але вмів стояти на голові й вивертати козли, де була мягка трава. Вмів також кидати камінцями по поверхні ясного моря, коли бабуся йшла прати його сорочки. Вмів поганяти на рівній дорозі та їхати конем до водопою, найрадше коли хто йшов біля нього. Розріжняв сліди сніговоі курки й сороки на снігу, а сліди вовка знав докладно.

Умів змайструвати санчата з одного поліна, з шишок робити коні й корови, замісць ніг кілька сірників. Тож досить знання для такого хлопчика! Піку Матті не мав у світі одної конечної речі. Не знаю, чи можу це сказати — він не мав штанців.

Було цьому дві причини. Поперше його дідо й бабуся були дуже вбогі, а також була то остання мода між малими хлопцями ходити без цього, без чого ходив Піку Матті. Майже всі хлопці ходили так цілий тиждень, але в неділю вони були як і инші люди. Якийсь час Піку не знав, що йому чогось не достає. Ступав усюди так сміливо й весело у сорочині начеб тут на землі не було ніяких потрібних одягів. Та що сталося? Раз у неділю рано, як весь народ зібрався над берегом, щоби їхати до церкви, заявив Піку Матті, що він також хоче їхати.

— Годі тобі, дитинко, — сказала бабуся.

— Чомуж би ні? — спитав Піку Матті.

— Ти не маєш зодягнутися в що.

Піку Маті счудувався дуже.

— Я що правда могла би дати тобі мою стару юбку, але тоді всі подумають, що ти дівчина.

— Я не хочу бути дівчиною, хочу бути хлопом, — сказав Піку Матті.

— Ну; ну — сказала бабуся — хлоп є хлопом, навіть як не є більший як пятьшалівка. Останьно ти дома, мій Піку!

І цим разом Піку остався дома.

Небаром після того відбувався суд. Зібралося тоді багато людий. Прийшов теж і Віплюсті з панорамкою. Гадаю, ти знаєш Віплюстія? Всі хочуть заглянути в скриньку, бо можна там було побачити Наполеона Бонапарте з золотою короною й довгою шаблею, великого моґула з страшенною бородою, на животі з обручем із бочки, княжну Ліндаґуль, що провадила за нашийник тигра Агрімана, великана Бумбуріфекс і дідька з замку Ебо. Дехто давав. Віплюстієви мідяка, дехто тісточка, багато не давали ніщо, а дехто наговорив йому злих слів. Але всім воно сподобалося. Піку Матті чув це все з оповідання своїх малих товаришів і зараз сказав, що хоче іти з ними подивитися на цю панораму.

— Не можна, солодка дитинко, — сказала знову бабуся.

— Чомуж ні? — спитав Піку Матті.

— Там є знатні люди, судді, писарі, присяжні, начальники урядів. Там не можеш ходити без штанів.

Піку хвилину боровся сам зі собою. Бачив в уяві усі ляльки Віплюстія перед собою. Вкінці сказав: „А як ти позичиш мені своєї спідниці?...”

— Ось тобі й на! — сказала бабуся й засміялася щиро. — То тоді виглядатимеш на дівчину.

— Коли виглядатиму на дівчину то не пійду, — сказав Піку Матті. — Я не є дівчина, а хлоп.

— Ти дійсно подобатимеш на дівчину, — сказала бабуся. — Алеж ти можеш усім, кого стрінеш по дорозі, сказати, що ти хлоп.

Можу так сказати, подумав Піку Матті тай пішов. По дорозі стрінув якогось чужого пана. Той пристанув і спитався: „Дівчинко, чи не сказала-би ти мені, де відбувається суд?”

— Я не дівчина, я хлоп, — відповів Піку Матті.

— На хлопа ти не похожий, — сказав подорожній.

Піку Матті не відповів. Але як прийшов до судища, викликнув так голосно, що всі почули: „Я не дівчина, хоч я подобаю на дівчину, я хлоп!”

Всі чоловіки і жінки засміялися, а дівчата обступили його довкола, плескали в долоні й кричали: „Маленька Мае відкіля в тебе така гарненька суконка?”

— То бабусина, не моя, — сказав Піку Матті. — Виж бачите, що я не є ніяка Мая, я-ж Матті.

Петер найбільший і найзбиточнійший з хлопців узяв Піку Матті на плечі, поніс його до панорамки і закричав на весь базар: „Хто хоче бачити чоловіка-мізинчика? Хто хоче бачити хлопа в спідниці?”

Піку Матті розсердився і почав шарпати його з усеї сили: „То не моя спідниця, то бабусина!” кричав він і розплакався. Але недобрий хлопець і дальше кричав: „Хто хоче бачити хлопа в спідниці?” А потім счинилася бійка й крики на цілому судищі. Ще ніколи Піку не був такий бішено-сердитий. Плакав, кричав, драпав, кусав, а як нарешті вирвався, біг скільки сили й зашпотувався на спідницю, знову піднімався з плачем, знову спотикався, знову піднімався і дальше біг, аж поки знову не перекотився. Задиханий і заходючись від плачу вернув до дому: „Здойми з мене спідницю!” викликнув він. „Не хочу більше спідниці. Я хлоп!”

— Так, сказав дідусь — і другий раз я позичу тобі мої штани.

Старенька бабуся й дідусь любили щиро бідного Піку. Він теж попри Бога був їх одинокою розрадою на землі. Колиб було в їх силі, дали би йому оксамітні, золотом ткані штани. Теепр дістав він хліба з маслом і з цим забув свою журу. Сів у кутку кімнати і вже не думав про стид, який був для хлопа, коли він ходив по бабськи задітий.

Трохи пізнійше аж зароїлося від людий, їхали й бігли, бо вижидали великого пана. Він обїздив край. Оповідали, що він такий високий, що король не багато висший. Зійшовся весь народ, щоби побачити його. Розказували дивні речі. Їде він у золотому возі, запряженому в двацять коней, від ніг до голови зодітий він у срібло й лискучий мосяж. Але малі діти думали зовсім по свому. Вони увляли собі, що той великий пан має на плечах великий клунок — діжечку — повну срібних грошей і солодкових корінців, які розкидатиме дітям по дорозі.

Дійшла ця чутка до вух Піку Матті. І він як стій заявив, що буде також при цьому. Бідний Піку був трохи впертий, як не одна пещена дитина.

Ти хочеш! — сказала бабуся. — Чи ти знаєш, де твоє „хочу”? Тут у моїй кишені.

— Ти не маєш в що зодягнутися — сказав дідусь із усміхом. — Може знову схочеш надягнути бабусину спідницю?

(Дальше буде).

ВІДРІЗАНЕ ВІД СВІТА МІСТО.

Найбільш відрізаним містом на світі є Манаос, положене над Ріо Неґро, недалеко від найбільшої в світі ріки Амазон. Воно находиться тисячі миль від всякого цивілізованого міста.

ШКІЛЬНА СИСТЕМА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Для ліпшого розуміння американської шкільної системи не завадить порівняти її з краще відомими европейськими системами, з тою постановкою шкільного образовання, яка була в Німеччині і в Австрії та з деякими відмінами в західній Европі і в балканських країнах.

В головнім, шкільна освіта в европейських краях подавалася в трех окремих частинах, в трех рівних школах. Шкільна система основувалася на початкових школах, середних школах і вищих школах.

Початкова школа, се, звичайно і правильно, так звана народна школа. Хто хотів (і міг) перейти в середну школу (звичайно ґімназію), той звичайно покидав народну школу після четвертого ступня (кляси) і державав окремий екзамен, після котрого його приймали в ґімназію. Тому й в народних школах було здебільща тільки чотири ступні (кляси), які ученики по правилу мали переходити поміж шестим і десятим роком життя. Від тих, що не йшли далі вчитися в середній школі, закон вимагав, щоб довше лишилися в початковій школі. Для того по містах навчання в початкових школах (так званих міських або виділових) було поширене на більш як чотири ступні чи кляси.

Головні типи середних шкіл в Европі, се так звані ґімназії і реальні школи. Ґімназія має дати ученикови так зване загальне образовання і приготовити його до університету. Клясичні мови і писменство (латинське і грецьке) вважаються основою загальної освіти і заповнюють собою більшу частину шкільної науки. Ґімназія обіймає собою вісім ступнів і вісім літ навчання. По восьми роках ученик проходить так званий екзамен зрілости (матуру), з яким його приймають в університет. Реальна школа приготовляє до студій в політехнікум (висша технічна школа); навчання триває звичайно сім літ і головна вага кладеться на знання природи і новочасні мови.

На одні́м ровені з висшими клясами середних шкіл стоять звичайно професіональні та технічні школи: торговельні, індустріяльні, військові, рільничі. Правильно в них приймають вчитися тих, хто пройшов перших чотири роки ґімназії або реальної школи.

Врешті висші школи в Европі, се університети і висші технічні школи.

Яка-ж різниця поміж тою шкільною системою і американською?

Перше всего, коли в Европі школа кожного з тих трех типів представляє окрему цілість і дає до певної міри завершений круг знання, та з низшої школи до висшої переходиться тільки з помічю окремих екзаменів, то в Америці таких окремих перелазів немає. Наука в висшій школі вважається лише продовженням науки в низшій, низша школа приготовляє до висшої.

Хто одержав свідоцтво з скінченої початкової школи, того приймають в середну школу вже без ніяких екзаменів. Так само колеґії й університети приймають без екзаменів учеників з тих середних шкіл, що підходять під певну наукову міру.

З другого боку початкова школа в Америці (поблик скул) ставить собі ширші завдання як европейська. Діти починають вчитися также як в Европі в шестім році життя, але ходять до школи не до десятого, а до чотирнайцятого року, значить вісім літ. За те середна школа (гай скул) обіймає лише чотири-річний курс.

Говорячи про свої школи, дехто з Американців часто підкреслює ще й ту ріжницю поміж тутешною й европейською шкільною системою, що, мовляв, тутешна демократична і не знає тих соціяльних меж, які є в Европі поміж школою, поміж учеником і учеником. Міста і стейти удержують школи та дбають про заохоту і допомогу тим, хто хоче вчитися, так що покористувалися школою може кожний, даром або малим коштом — і всі американські діти, богацькі чи бідних батьків, роджені тут чи чужинці-емігранти, учаться разом і однаково в тій демократичній інституції, якою є американська школа. В теорії воно так, та на практиці маєткові різниці виявляють себе в американськім шкільництві, так же як в европейськім, і відомо, що тут есть чимало дорогих приватних, початкових та середних дорогих шкіл, куди тільки богаті люди можуть посилати своїх дітий.

Та проте факт, що в Америці є богато більше нагоди здобути собі шкільне й професіональне образовання. Діло в тім, що тут школи не такі всі однородні, на одну подобу, як в Европі, і що кожному легше вибрати собі школу відповідну для свого знання, часу, грошей і професії. Сама тільки середна школа в Америці обіймає цілий многосторонний ряд студій, що можуть послужити і для загального образовання і як підготовання для університету і для технічної освіти. Окрім того є дуже богато всяких приготовляючих курсів денних і вечірних, різних технічних і професіональних шкіл, де можна придбати собі знання та професіональну освіту, часто зовсім даром. Врешті й до богато висших шкіл, колеґій та університетів, приступ тут взагалі легший як в більшости европейських країв.

Катальоґ Книгарні „Свободи“

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанє своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У .Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробити своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

† Абатеса ді Кастро, оповіданне, Стендаль, пер. С. Пащенко ... 40
* Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка ... 30
* Амалонга або дочка дебрів, оповіданне з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
† Андріян і Антіной, роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи ... 95
† Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
* Байки небилиці ... 10
* Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка ... 25
* Библейни повісти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написанї священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
† Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
† Білі мавпи, оповіданне В. Винниченка ... 10
* Бенсаваці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
* Боги жадають крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук ... 75
* Бо[?]а світів В. Велса ... 40
* Боротьба о сонце ... 5
* Бої за правду, повість А. Кащенка ... 50
† Боротьба за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
* Борба Українського Народу за волю і незалежність. Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Дорошенко ... 1.00
† Брати Маугли, оповіданне з життя дитини між звірями, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... 60
* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
* Буквар Дм. Андрейка ... 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах ... 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями; драма на 4 дії, В. В. Бабієнка ... 35
Весела Бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий ... 35
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями ... 60
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
„Верховина", сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк ... 50
† Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
* Відвдячився, оповіданне з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрішане видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
† Від себе не втечеш, оповіданне Марка Вовчка ... 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва ... 40
Вічевий співаник ... 5
* Вічний Жид ... 10
† В затінку й на сонці та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
* В неділю рано зілля копала, оповіданне О. Кобилянської ... 75
Вода в природі. — Умірковайний та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергсон, пер. Евген Яворовський ... 35
* В тумані, оповіданне, Л. Андреєва ... 20
† Веселький долар, оповіданне А. Хомика, пер. Н. Суровцова ... 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
* Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мст. Руса ... 10
† Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
* Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя ... 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
* Герой капітану Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
* Гіпнотизм і суґґестія в 2-ох частях ... 40
† Голод, оповіданне, В. Винниченка ... 5
† Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі ... 3.75
* Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського ... 80
* Гумор і сатира ... 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. ... 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
Геновефа, оповіданне про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
† Геновефа, оповіданне для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками ... 35
† Голем, оповіданне, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
* Дарвінізм Емілія Ферріера (переклад з франц.) ... 80
Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
* Два мужі — одна жінка, оповіданне Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
* Дві могилі, оповіданне з сибірського життя І. Королевського ... 10
* Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
* Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповіданне Марка Вовчка ... 20
Де любов, там і Бог, оповіданне, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
† Дещо про гроші ... 10
* Диявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
* Для домашнього огнища, повість, І. Франка ... 85
* Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
* Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белеґая ... 75
† Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини ... 15
† Думки Тараса Шевченка ... 20
Дяк, оповіданне, Марка Вовчка ... 20
† Дужими помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частинна 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки ... 1.90
* Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
* Евстахій, повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда ... 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
* Еспєранто, український підручник міжнародної мови ... 40
* Єзуїтська преподобниця, історичне оповіданне, Ор. Левицького ... 25
* Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський ... 60
* Жителі Марса, Вол. Гериновича ... 10
Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
* Житепись чорта, М. Шустакевича ... 15
Жінка і її значінне в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
Жовнір; Оферма, оповідання з військ. життя ... 10
† Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен ... 10
За вольности України Яр. Весоловського ... 5
† Заліссє, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. ... 1.00
† Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
† Записна книжка, оповіданне, В. Винниченка ... 5
* Запорожська слава, історичне оповіданне, А. Кащенка ... 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
* За рідний край, оповіданне з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
За сестрою, оповіданне з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. ... 1.50
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
* Збірка оповідань для української молодіжи ... 40
Збірка повісток ... 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. ... 65
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі ... 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цегельського ... 30
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
† Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. ... 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
* З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
† Змагання, оповіданне, А. Крушельницького ... 90
Знанне життя, др. С. Демидчука ... 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
* З теренів европейської війни, що ділось і діесь в нашім ріднім краю ... 50
* З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
† Знак чотирох, детективний роман, нап. Конан Дойл ... 75
* Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя ... 25
* Іван Франко, біографічно-літературний нарис ... 20
* Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
* Ікона Пречистої Діви, оповіданне для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків ... 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
* Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
* Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
* Ілюстроване українське письменство в житеписах, др. М. Пачовського ... 35
* Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса ... 25
† Інститутка, оповіданне Марка Вовчка ... 20
* Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
* Історія Московщини до Петра Великого ... 40
* Історія о золотокрилім лицарю ... 10
* Історія про гарну Магельону, оповіданне з давних часів, і Про злодія у селі Ганівниці, оповіданне, П. Куліша ... 25
* Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
* Історія про сироту Івася ... 20
* Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель ... 40
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
Казки про Циганів ... 10
† Казки Бехштайна, ч. 1 ... 50
† Казки Бехштайна, ч. 2 ... 50
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. ... 1.50
* Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
* Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
* Карл Маркс, його життє і наука, Емілія Гекера ... 15
* Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
* Катихизм христіянсько-католицької релігії, третий наклад ... 30
* Кльод Ге і другі оповідання ... 20
* Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. ... 2.50
* Козацька пімста, оповіданне з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання ... 40
* Коли зійшло сонце, оповіданне з 2.000 року, П. Крата ... 30
† Коляди або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видание ... 20
Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявленне, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
† Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10
* Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт ... 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на С. О. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер [illegible] подавано у [illegible] адресі.

„SVOBODA“, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.